GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŨ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 278. Joi, 17 (29) Decemvre. 1887.

Cum stămŭ?

IV.

Brașovŭ, 16 (18) Decemvre 1887.

Trecemŭ printr'o mare crisă.

Nu numai naționalitatea nóstră, ci acum și cultura nóstră, resultatulŭ muncei și a lupteloru seculare ce le-au purtatŭ strămoșii noștri, îngrășindŭ acestŭ pămêntŭ cu sudórea și cu sângele lorŭ, suntŭ aḍi amenințate în gradulŭ celŭ mai supremŭ.

Nu mai este aḍi sigurŭ în esercițiulŭ funcțiunei sale nicĭ unŭ învĕțătorŭ dela scólele nóstre confesionale, susținute cu munca cruntă a țĕranului românŭ, nu mai póte lucra aḍĭ nicĭ unulŭ liniștitŭ pentru realisarea chemărei sale sfinte, de a lăți cultura între fii poporului, căcĭ asupra capului lui atêrnă și sabia inspectorului școlarŭ ungurescŭ, și a notarului, și a solgăbirĕului, și a fișpanului, și a ministrului.

O neliniște și nesiguranță, ne mai pomenită în istoria țĕrii nóstre, a cuprinsŭ aḍi cercurile nóstre școlare și bisericescĭ, căcĭ nicĭ însușĭ preotulŭ nu'șĭ mai póte împlini neturburatŭ oficiulŭ sĕu, deórece la totŭ pasulŭ întâmpină necalculabila și neîmpăcata opozițiune a celorŭ carĭ, în numele statului, vorŭ sĕ le îndrepte tóte după ideile lorŭ fixe, ce privescŭ în ori-ce desvoltare și lucrare românéscă unŭ pericolŭ pentru realisarea planului lorŭ de maghiarisare.

Avemŭ și noi câteva școle secundare, înființate și susținute nu cu concursulŭ statului, deși destule milióne intră dela noi în visteria lui, ci înființate și susținute din averea nóstră. Ei bine, aceste puține școle au ajunsŭ sĕ nu mai scie ce și cum sĕ'ncépă, numai sĕ nu le pótă găsi nodŭ în papură ministrulŭ Trefort cu organele sale.

Bieții dascălĭ îșĭ dau tóte silințele, ba mai învață acum și unguresce de când cu legile cele nouĕ „liberale,“ și cu tóte astea nu le succede a împăca pretensiunile nesfĕrșite ale celorŭ dela putere.

Nu-i mirare, că cei dela stăpânire nu se potŭ împăca cu nimicŭ ce se face în școlele nóstre, din simpla causă, că una este chemarea dascălilorŭ românĭ și cu totulŭ alta este ceea ce pretindŭ ei dela dênșii.

Noi, ca și dascalii noștri, suntemŭ de convingere, că institutele nóstre românesci au înainte de tóte chemarea de a lăți cultura românéscă. La din contră, esistența lorŭ n'ar avé nicĭ unŭ înțelesŭ.

Cultura românéscă, ca orĭ și ce cultură națională, recere ca învĕțămêntulŭ sĕ se facă în spiritŭ românescŭ, în care se cuprinde înainte de tóte spiritulŭ limbei, alŭ istoriei, alŭ tradițiunilorŭ și obiceiurilorŭ naționale. O cultură românéscă fără acestŭ spiritŭ nicĭ că ne-amŭ puté închipui.

Ministrulŭ Trefort cu organele sale însĕ susținŭ morțișŭ, după cum ne dovedescŭ cu prisosință, că aḍi nu mai are locŭ în acestŭ statŭ o desvoltare culturală românéscă, ci că se póte concede, deocamdată până la alte timpurĭ când vorŭ dispune de unŭ bugetŭ mai mare, numai o cultură maghiară cu limba română.

Numai așa putemŭ înțelege ordonanțele cu care mereu tună și fulgeră ministrulŭ Trefort asupra gimnasielorŭ nóstre din tóte părțile, cerêndŭ dela dascalii noștri că sĕ vorbéscă românesce, dér sĕ cugete și sĕ simță unguresce, și amenințândŭ institutele nóstre cu închidere, decă acești dascalĭ românĭ nu vorŭ înțelege chemarea lorŭ așa, ca sĕ sucéscă și sĕ schimoséscă limba și literatura nóstră națională, ba chiar sĕ falsifice istoria, pentru ca sĕ documenteze, că instrucțiunea se face în spiritŭ ungurescŭ.

In acelașĭ timpŭ li se cere și preoțilorŭ nostri sĕ dovedéscă spiritŭ ungurescŭ întroducêndŭ încetulŭ cu încetulŭ limba maghiară în administrația lorŭ bisericéscă.

Tóte acestea se întêmplă în ḍiua mare și noi pare că nu mai voimŭ sĕ eșimŭ nicĭ acum din rolulŭ de a servi ca nicovală pentru ciocanulŭ ungurescŭ.

Rĕsboiu în timpŭ de érnă?

Fóia specială militară austriacă „Armee und Marine Zeitung“ din Viena, vorbindŭ asupra situațiunii ḍice între altele:

„Ni se pare, că rĕsboiulŭ nu e de locŭ așa de apropiatŭ, cum sĕ susține din multe părțĭ. Inainte de tóte nu credemŭ într'unŭ rĕsboiu de iarnă și anume din trei motive: Intâiu: nicĭ Rusia nu e așa pregătită în guvernamentele occidentale, adecă în Polonia, Podolia și Wolhynia, încâtŭ sĕ fiă în stare a forma imediatŭ oștirĭ de invasiune și a incepe cu ele operațiunĭ cu șanse de rĕușită în Galiția. Alŭ doilea: Natura teritoriului puținŭ cultivatŭ în care s'arŭ face operațiunile, nu e favorabilă mișcării unorŭ armate mai marĭ în timpulŭ de érnă. In țĕrile Europei centrale și occidentale, bogatŭ cultivate și străbătute de șosele minunate, suntŭ posibile campaniile de érnă și se potŭ esecuta. In Polonia, Podolia și Wolhynia nu se potŭ esecuta bine nicĭ recunóșterĭ și întreprinderĭ din partea unorŭ trupe mai micĭ. Este altceva însĕ de a opera cu oștirĭ, ce numĕră sute de mii de ómenĭ, căcĭ țera avêndŭ resurse neînsemnate aprovizionarea ar trebui sĕ se facă de către secțiunile mobile de trenŭ. Tunurĭ și carĕ cu munițiĭ, vehicole de trenŭ și bagagiu s'ar înomoli astfelŭ în zăpezĭ, încâtŭ nu s'ar mai pute mișca din locŭ. Aceste impregiurărĭ elementare nefavorabile durează în ținuturile menționate până în Maiu, ba câte odată până în Iunie și impiedecă multŭ orĭ-ce operațiunĭ. Nu trebue sĕ uitămŭ, că îndată ce începe sĕ se topéscă zăpada, tótă țéra e o mocirlă sĕptĕmânĭ de ḍile, încâtŭ ómenii silițĭ a bivuaca în câmpŭ se bolnăvescŭ, fie ei chiar cazacĭ, și se pierde multŭ materialŭ. Alŭ treilea este unŭ obstacolŭ și configurațiunea terenului. La granița ruso-galițiană se întindŭ colosale pădurĭ și nemărginite mlaștine séu baltărie. Tóte acestea constituescŭ o apĕrare pentru Galiția și de aceea n'avemŭ sĕ luămŭ în seriosŭ amenințările rusescĭ, că Galiția orientală va fi inundată de cazacĭ. Pădurile și bălțile permitŭ a se face mișcărĭ de trupe mai marĭ numai pe niște linii înguste, pe carĭ va fi în stare sĕ le apere și cavaleria nóstră, care de asemenea scie sĕ călăréscă și sĕ tragă cu pușca. E posibilŭ negreșitŭ, ca unele sate depărtate și moșii se fiă visitate de escadróne rusescĭ isolate, dér acesta nu póte hotărî asupra mersului operațiunilorŭ celorŭ marĭ. Din tóte acestea noi ne formămŭ părerea, că e bine, negreșitŭ, ca ministerulŭ de rĕsboiu alŭ monarchiei sĕ ia tóte precauțiunile necesare, ca sĕ ne asigurămŭ contra unorŭ surprinderĭ rusescĭ, seu decă vorŭ ajunge lucrurile la rĕsboiu, sĕ putemŭ noi lua ofensiva, cu tóte astea însĕ nu ne prea vine sĕ credemŭ, că se va ajunge la o campaniă de érnă.“

Situațiunea în Serbia.

Cu privire la situațiunea politică din Serbia, „Kolnische Zeitung“ comunică unele lucrurĭ destulŭ de interesante. Écă ce-i comunică corespondentulŭ sĕu din Viena:

Este sigurŭ că curentulŭ rusescŭ, în ultimele sĕptĕmânĭ, a devenitŭ mai pronunțatŭ în Scupcină, probabilŭ prin influința d-lui Persiani, ministrulŭ Rusiei la Belgradŭ. Radicalii au proiectatŭ o adresă, pe care regele îndată ce a auḍitŭ despre ea, a trebuitŭ sĕ o respingă. Patru erau anume cererile, carĭ au provocatŭ nemulțumirea regelui Milanŭ:

Radicalii cereau ca Serbia sĕ se supună Rusiei în sfera unităței slăvice și ca membru în familia popórelorŭ slavice sĕ urmeze o politică slavică. Alŭ doilea, cereau restabilirea deplină a constituțiunei bisericescĭ canonice, adecă înlăturarea tuturorŭ legilorŭ făcute pe tĕrêmulŭ bisericescŭ în contra dorințelorŭ Rusiei, rechemarea fostului metropolitŭ Mihailŭ etc. Alŭ treilea, cereau socotélă pentru Slivnița, pentru violările de constituțiune, pentru delictele și crimele foștilorŭ miniștri și în specialŭ cereau socoteală pentru administrațiunea financiară. In fine cereau grațiarea tuturorŭ fugarilorŭ serbĭ.

După ce regele a cetitŭ acestŭ proiectŭ de adresă, a scrisŭ imediatŭ, pe la 12 ore nóptea, o scrisóre energică d-lui Risticĭ și în ḍiua următóre d. Risticĭ s'a pusŭ pe lucru spre a converti pe deputații radicalĭ, amenințândŭ că se va retrage seu va cere disolvarea Scupcinei.

Regele a pusŭ sĕ li se spună deputațilorŭ că în discuțiunile Scupcinei potŭ sĕ esprime tóte dorințele lor, dér nu într'o adresă care are sĕ fiă primită de dênsulŭ. A costatŭ însĕ multŭ timpŭ și multă bătaiă de capŭ până când țĕranii groșĭ la cefă (espresiunea diarului germanŭ) sĕ părăséscă adresa lorŭ și sĕ se mulțuméscă cu o simplă parafrasare a mesagiului.

La aceste puncte s'au referitŭ și cuvintele aspre ce le-a adresatŭ regele Milanŭ deputațilorŭ Scupcinei când i-au înmânatŭ rĕspunsulŭ la mesagiu. Cu tóte astea nu se póte nega, că curentulŭ politicŭ e cu totulŭ rusescŭ în Serbia.

Partea comică a situațiunei.

Cine-ar crede că pe frigulŭ acesta mare „Ellenzek“ ar puté suferi de fierbințelĭ! Și cu tóte astea, așa este. In articululŭ de fondŭ din Nr. 291 schimbă *fórte seriosŭ* charta Europei, luândŭ ceva din Rusia și rĕmânêndŭ numai ca d-lŭ Tisza sĕ numéscă doi fișpanĭ: unulŭ la Chievŭ și altulŭ la Odessa, căcĭ étă ce scrie:

„Acolo e Curlanda, Estlanda, Lieflanda și Ingermanlanda — cu unŭ cuvêntŭ teritoriulŭ litoralŭ alŭ Marei baltice, după nume și trecutŭ teritoriu germanŭ; ia-și-o acesta Germania împreună cu Petersburgulŭ. Ér noi luămŭ țera până la țĕrmulŭ stâng al Dnieprului, pentru ca sĕ avemŭ Chievulŭ ca fortăreță și Odessa ca portŭ de mare și pentru ca Rusulŭ sĕ fiă împinsŭ îndĕrĕtŭ până la Vitebsk și Smolensk. Așa trebue sĕ se taiă ghiarele dela laba Rusului. Asta ar fi adevĕrată tăiătură capitală (operațiunea medicală numită „Kaiserschnitt“) a politicei seculului nostru, căcĭ cu acésta amŭ scóte o nouă Poloniă din sînulŭ întunecatŭ alŭ crimei veacurilorŭ trecute.“

De altă parte nicĭ Rușii nu se gândescŭ la mai puținŭ, decâtŭ a pune guvernatorŭ în Budapesta. Fostulŭ consulŭ rusŭ în Pesta, Gregor A. de Wolan, a scris o broșură intitulată: „Maghiarii și lupta națională în Ungaria,“ alăturându-i și o chartă rusă etnografică a regatului ungarŭ. Broșura e viḍată de autoritatea censurătóre din Petersburgŭ.

După o scurtă schiță politică-istorică asupra Ungariei și popórelorŭ sale, autorulŭ arată ce se va întêmpla și trebue sĕ se întêmple peste curêndŭ orĭ mai târḍiu cu Ungaria și cu Maghiarii, și ajunge la conclusiunea, că Maghiarii vorŭ fi înăbușițĭ și nimiciți de Slavii Austro-Ungariei, vorŭ ajunge sub dominațiunea rusă și astfelŭ vorŭ înceta d'a esista ca națiune. Rusia, ḍice autorulŭ, nu va renunța la Slavĭ. Rusia folosesce deja Slavilorŭ prin aceea că ea esistă. Rusia căutândŭ sĕ fiă tare și puternică, îșĭ va împlini chemarea sa în lumea slavă. Slavii nu vorŭ peri, decă-șĭ vorŭ întórce privirile spre Rusia și vorŭ cere sprijinulŭ ei. In urmă exconsululŭ rusŭ recomandă Slavilorŭ austro-ungarĭ, și în prima liniă Cehilorŭ, Serbilorŭ și Croațilorŭ d'a fi unițĭ între sine, pentru ca atuncĭ, când Rusia îșĭ va scóte sabia pentru liberarea lorŭ, sĕ stea ca unŭ singurŭ omŭ și sĕ se arunce asupra inimicilorŭ Rusiei pentru ca sĕ-i strivéscă. Exconsululŭ rusŭ a și proiectatŭ o chartă rusă a Ungariei, pe care în locŭ de: Budapesta e numele *Budin*, în locŭ de Pojunŭ e *Bratislav*, în locŭ de Altenburg e *Staryje Grady*, în locŭ de Alba-regală e *Stolnij Belgrad*, în locŭ de Cincĭ-Bisericĭ e *Peciuchov*, în locŭ de Miscolțŭ e *Mișkovetz*, în locŭ de Oradea-mare e *Velikij Varadin*, în locŭ de Ungvar e *Ușgorod*, în locŭ de Erlau e *Jager* ș. a.

SCIRILE ĐILEI.

Se telegrafiază din Viena diarului „Le Soleil," că e temere de o *insurecțiune generală în Polonia rusescă.* Mĕsurĭ generale au fostŭ luate, tóte căile ferate au primitŭ ordinŭ de a se ține gata pentru transportulŭ de trupe numĕróse. — Nu cumva unŭ pretextŭ pentru mobilisarea pe față a armatei ruse?

—x—

Cu ocasiunea cererei unui creditŭ pentru scopurĭ militare, d-lŭ *Cogălniceanu* va ține, se dice, o vorbire asupra politicei esterne a României.

—x—

In arsenalulŭ românŭ se lucreză cu o activitate deosebită. Numĕrulŭ lucrătorilorŭ s'a duplicatŭ.

—x—

La propunerea ministrului ungurescŭ *Tisza,* br. Albert *Rothschild* a fostŭ declaratŭ »vrednicŭ de Curte." Propunerea a făcut'o ministrulŭ ungurescŭ „recunoscêndŭ meritele lui Rothschild pentru ridicarea creditului statului ungarŭ«. — Tristŭ creditŭ, când guvernulŭ însuşĭ nu e în stare a-lŭ ridica.

—x—

Ca sĕ nu încheiă anulŭ fără pĕcate, preoții gr. or. *Vasilie Barbu* din Geoagiulŭ de susŭ şi *George Moruşca* din Muntori au primitŭ, pentru serviciile aduse maghiarismului, rĕsplată dela ministrulŭ ungurescŭ Trefort, celŭ dintêiu 50 fl., celŭ de-alŭ doilea 40 fl.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerțŭ a concesŭ, ca în comuna *Hususĕu,* comit. Têrnava mică, sĕ se țină în fiecare Mercurĭ têrgŭ de sĕptĕmână.

—x—

Recitatorulŭ *Staufen* va ține în Braşovŭ o prelegere, în sala dela Nr. 1, în diua de 2 Ianuarie. In numĕrulŭ viitorŭ vomŭ da amĕrunte.

—x—

Calea ferată Haşfalĕu-Odêrheiu e terminată şi la 20 Ianuarie se va preda comunicațiunei. In anulŭ viitorŭ se va începe şi construirea liniei Odêrheiu-Cic-Sereda-S. St.-Miclăuşŭ.

—x—

„România« află, că ministrulŭ românŭ de rĕsboiu a hotărîtŭ înființarea unui *depositŭ de arme, munițiune* şi *provisiuni* în *Tulcea* orĭ în *Constanța.*

—x—

Polonii de frunte aflătorĭ în *România* au fostŭ invitațĭ a lua parte la marea adunare ce o vorŭ ține în Viena. Polonii fruntaşĭ din tóte părțile Europei, spre a lua hotărîrĭ în vederea evenimentelorŭ ce se desfăşură.

—x—

Diarulŭ „Brăila" anunță următórele: *Compania austriacă Danubiană* a încetatŭ cursulŭ vaporelorŭ. Totŭ ce aparține companiei: şlepurĭ, archive etc. se retragŭ la Orşova; s'a lăsatŭ numai vaporulŭ „Radețki« ce facea cursulŭ între Galați-Brăila.

—x—

Universitățile rusescĭ din Charkov, Odesa şi Kazan s'au închisŭ din causa unorŭ demonstrațiunĭ înscenate de studențĭ, carĭ stăruescŭ a se schimba regulamentulŭ universitarŭ.

—x—

In cursulŭ sĕptĕmanei viitore va sosi în România ultimulŭ *transportŭ de caĭ,* ce au fostŭ cumpĕrațĭ în *Rusia* pentru *armata română.*

Incunosciințare.

Din incidentulŭ *jubileului de 50 de anĭ alŭ „Gazetei Transilvaniei"* constituindu-se aici în Braşovŭ unŭ comitetŭ pentru arangiarea acestei serbărĭ *în séra de 31 Decemvre 1887* şi în diua de *1 Ianuarie 1888* stilŭ vechiu, se aduce acésta la cunoscință publicului românŭ cu învitare de a lua parte la acésta serbare.

Acei onorațĭ Domnĭ, carĭ voiescŭ se ia parte la acéstă serbare, suntŭ rugațĭ sĕ binevoiască a încunosciința pe subscrisulŭ preşedinte alŭ comitetului arangiatorŭ *până în 26 Decemvre 1887* st. v., spre a se puté lua disposițiile necesare.*)

Braşovŭ, în 14 Decemvre 1887.

Vasile Voina,
preşedinte.

*) Celelalte diare române suntŭ rugate sĕ binevoéscă a reproduce acéstă încunosciințare. V. V.

Titlurĭ pentru merite.

(Fine).

La acéstă conglomerațiune de cuvinte, făcută în formă de sentință, trebui sĕ facŭ şi apelŭ (recursŭ) precum urmeză:

Nr. 173/87. Onoratŭ oficiu viceşpanalŭ! In înțelesulŭ ordinațiunei circulare a Inaltului Ministru reg. ung. de apĕrare a patriei d to 6 Decemvre 1886 Nr. 51,051. estrasele matriculare despre tinerii născuțĭ în 1868 şi 1869 la timpŭ le-am trimisŭ oficiului competinte sub Nrii 6, 11, 144 a, 144 b. Prin acésta prescriselorŭ legilorŭ şi datorinței mele făcuiu destulŭ încâtŭ dela orĭ-care altă datorință în causa acésta mĕ simtŭ absolvatŭ.

Insĕ spre cea mai mare a mea surprindere în 7 a lunei şi a. c. primescŭ o scrisóre sub Nr. 526 mil. dela pretorele supremŭ alŭ cercului Baiei marĭ, pe care unŭ cive cultŭ alŭ patriei, cunoscĕtorŭ şi stimătorŭ de legĭ nu este în stare a afla espresiunĭ, ca sĕ o pótă condamna după meritŭ, dér în care s'a adusŭ spre îngreunarea mea în formă de hotărîre o aşa pedépsă, în contra careia cu onóre trebue sĕ susternŭ acestŭ apelŭ; nu pentru că m'aşŭ teme că va ave atâta îndrăznelă sĕ tenteze esecutarea pedepsei urnită fără dreptŭ şi lege, ci pentru ca sĕ vină la cunoscința forurilorŭ mai înalte, la ce despotismŭ asiaticŭ suntemŭ supuşi noi preoții gr. cat. chiar în mijloculŭ împlinirei datorinței nóstre oficióse, — că décă în patria nóstră, încă n'a peritŭ simțulŭ de dreptŭ şi respectulŭ legei, sĕ se dea medicină suficientă contra asemenelorŭ abusurĭ.

Anume articululŭ de lege XLIV din 1868 § 14 conține acestea: „Comunele eclesiastice după placŭ îşĭ hotărăscŭ limba pentru conducerea matriculelorŭ." Prin urmare acéstă parochiă gr. cat. română şi acestŭ oficiu preoțescŭ are dreptŭ legalŭ a se folosi de limba română în conducerea matriculelorŭ.

Eră cu privire la estrasele matricularĭ suntu în vigóre prea Inaltele ordinațiunĭ Regale, carĭ au valóre şi putere legală.

1. „Conducĕtorii matriculelorŭ suntŭ datorĭ a conduce matriculele fidelŭ, şi a-le păstra cu grije. Suntu oprițĭ de a estrada cărțile originale, suntŭ însĕ îndatorațĭ, décă cineva are lipsă de datele din acelea, a estrada estrase provĕdute cu sigilŭ şi cu subscrierea propriă.« (Ordinațiune Regală din 1769, 29 Dec. Nr. 33.)

2. »Suntŭ oprițĭ a se abate la estradarea estraselorŭ dela cuvintele matriculei, nu este permisŭ a escrie numele propriu sĕu celelalte rubricĭ în *altă limbă decâtu în care s'au introdusŭ*". (Ordin. Reg. din 1771 Nr. 2629).

Din aceste se vede apriatŭ şi limpede că eu, conformŭ legilorŭ sancționate ale statului, am purcesŭ legalŭ; precum e clarŭ şi aceea, că scrisórea amintită a pretorelui supremŭ nu se póte de locŭ referi la procederea mea. Fără voiă îmĭ vine în minte acelŭ cugetŭ că la asemenea procedură fără dreptŭ şi lege dóră numai comPutândŭ la iertarea oficielorŭ mai înalte o potŭ eĭ comite; ce însĕ a presupune nu'mĭ concede simțulŭ de dreptate. Ca însĕ acéstă încredere scandalósă odată şi pentru totdeuna sĕ i-se frângă, îmĭ ținŭ de datorință a insinua casulŭ în formă de apelŭ şi a ruga cu onore pre Spect. oficiu viceşpanalŭ, ca scrisórea amintită a pretorelui supremŭ, poreclită hotărîre, sĕ se îndure a o nimici, şi totodată pre amintitulŭ pretore supremŭ sĕ-lŭ admoniațĭ esemplarŭ, ca sĕ se rețină pe viitorŭ dela asemenea purcederĭ despotice şi ilegalĭ; ar fi timpulŭ sĕ se deştepte odată la aceea consciință, că trăiesce în țéră constituțională.

Têuții de susŭ, 7 Decemvre 1887.

Ionŭ Costinŭ, preotŭ gr. cat.

Prin asemenea şicane şi călcărĭ de legĭ arŭ voi contrarii noştri sĕ facă a înceta esistința limbei nóstre române. Precum însĕ arborii nu crescŭ până la cerŭ, aşa nicĭ dorința lorŭ nu póte sĕ fiă ajunsă. Socrate a disŭ: »Dintre tóte bólele cea mai infamă este nedreptatea", şi cine o face acésta pĕcătuesce, ér pĕcatulŭ nu póte rĕmâne nepedepsitŭ. Şi când prin fărădelegĭ se tinde a ştirbi sĕu chiarŭ nimici drepturile nóstre asigurate prin legĭ, ce avemŭ de-a face? La acésta ne învață Iunius dicêndŭ: »Cu atâta suntemŭ datorĭ antecesorilorŭ noştri, ca drepturile ce ni le-au lăsatŭ ca ereditate sĕ le păstrămŭ neştirbite, fată cu posteritatea avemŭ datorință ca celŭ mai scumpŭ tesaurŭ sĕ nu-lŭ lăsămŭ a li-se răpi«. Nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puținŭ sĕ facemŭ adĭ decâtŭ atâta, şi datorința ni-o împlinimŭ.

O scurtă privire

peste viéța şi faptele Teologilorŭ românĭ centralĭ.

Décă este de interesŭ publicŭ a se sci şi a se scrie istoriculŭ unei parochii séu alŭ unui sătulețŭ simplu, cu atâtŭ mai tare — credŭ eu — că nu póte fi indiferentă pentru publiculŭ românescŭ istoria unei facultățĭ ca cea teologică, unde în percursŭ de decĭ de anĭ sĕ cultivă şi se crescŭ sute de odrasle române, carĭ deodată cu pasulŭ ce-lŭ facŭ în viéța practică, vrêndŭ nevrêndŭ, iau asupră şĭ respunderea pentru viitorulŭ, fericirea şi prosperitatea poporului din alŭ cărui sînŭ au eşitŭ. Junimea este unŭ factorŭ însemnatŭ alŭ unei națiunĭ. Numai acelŭ poporŭ, numai acea națiune îşĭ póte da sémă cu acurátețĭ despre progresulŭ séu regresulŭ sĕu, care cu atențiune ține contŭ de viéța intelectuală şi literară a tuturorŭ factorilorŭ sĕi. De aceea ar fi bine şi recomandabilŭ sĕ o facă acésta şi ceilalțĭ frațĭ dela celelalte facultățĭ din patriă, orĭ din streinĕtate, ér pe colegii şi pe antecesorii mei — carĭ suntŭ în viéță — îi rogŭ sĕ completeze la rêndulŭ lorŭ acéstă schiță fugitivă a mea, căcĭ ca isvorŭ la dênsa nu-mĭ servesce nicĭ Aeschine cu splendórea lui, nicĭ Lysia cu puritatea sa, nicĭ Isocrate cu suavitatea. — Demosthene a picurat numai din puterea argumentelorŭ sale şi Pericle a lăsatŭ o schinteiă din fulgerile sale în »Memorialele« Teologilor românĭ centralĭ: Aceste „Memoriale" încâtŭ suntŭ complete, Statutele Societății literare bisericescĭ a teologilorŭ românĭ centralĭ şi esperiența propria de 4 anĭ suntŭ dér isvórele scrierii de față.

In consonanță cu aceste isvóre viéța şi faptele teologilorŭ rom. centr. se potŭ împărți în 3 perióde:

Periodulŭ I. 1852—1861 cuprinde desvoltarea.

Periodulŭ II. 1861—1873 înflorirea.

Periodulŭ III. 1873 până astădĭ anii de agoniă pentru societatea ce înfloria atâtŭ de frumosŭ la S. Barbara în Viena.

Insoțesce-mĕ acuma, iubite lectore, cu sufletulŭ tĕu în têmpŭ de o oră în seminariulŭ dela S. Barbara din Viena şi în Seminariulŭ centralŭ din Pesta, ca sĕ petrecemŭ împreună aceste perióde. E adevĕratŭ că aci nu vei întâlni eroi ca în romanele sensaționale, ci nisce nisuințe nobile, nisce simpli pionerĭ si luptătorĭ pentru cultura limbei tale străbune, deşi cei mai mulțĭ i-au judecatŭ şi-ĭ judecă de »iesuițĭ" în sensŭ profanŭ, — dér „vota non numerantur sed ponderantur," deschilinitŭ unde faptele vorbescŭ.

---

(6) FOILETONU.

„PĂRINȚII PATRIEI".

— Epopeă —

Aicĭ este tribunalulŭ, aicĭ şedŭ judecătorii,
Au venitŭ şi din provincii aicĭ toțĭ diregĕtorii,
Ostaşii şi cu gendarmii toțĭ îmbrăcațĭ în paradă,
Cu săbii şi baionete şi se preumblă pe stradă,
Eră de pe edificii, de pe casele private,
Fâlfâe steagurĭ în aerŭ diverse nenumĕrate.
Pe pĕrețĭ suspindŭ imaginĭ şi inseme de onore,
Se vede că țéra are strălucită sĕrbătóre.
Şi casa comitatensă, alŭ justiției palatŭ,
De mulțimea imposantă este chiar asediatŭ.
Stau fățişŭ fată în fată două tabere contrare,
Intre ambele domnesce turbată înverşunare.
Ambele au steagurĭ multe ce le fâlfâe în vêntŭ,
Şi ambele se încórdă multŭ mai tare ca de rêndŭ.
Şi totŭ strigă »sĕ trăiéscă!" cu unŭ tonŭ asurditorŭ,
Ferestrile din cetate zăngănescŭ de toiulŭ lorŭ.
Dughenele suntŭ închise şi sodalii marĭ şi micĭ,
Domne, servitóre, doice cu pruncĭ cu totŭ vinŭ aicĭ.
Vinŭ din pofta de privire, vinŭ din pofta curiósă,
Dĕu merită sĕ-o vĕdă, scena este grandiósă.
Taberile-sŭ numerose, dér se mărescŭ şi mai tare,
Din orĭ-ce direcțiune vinŭ cete la votisare,
Vinŭ şi se alătureză cătră taberile lorŭ,
Şi cetele suntŭ primite cu unŭ mare cioroborŭ.
Taberile suntŭ cuprinse de o bețiă ferbinte,
Una-i beată de rachiă, ér alta de simțĕminte....
Cei din tabĕra domnéscă amenință desperațĭ,
Din tabĕra națiunei rĕspundŭ forte indignațĭ,
Şi se uită cu durere la cei câțiva rătăcițĭ,
Frațĭ ce şĭ-au vêndutŭ ei dreptulŭ, şi le strigă: „prăpădițĭ!"
Gendarmulŭ cu baioneta unuia dintre plebei
'l trage una şi bună, încâtŭ vede totŭ scintei,
Pentru ce turbură pacea prin vorbe vătămătóre.
Se nasce acuma însĕ disordine 'ngrozitóre.
Taberile amêndouĕ se simțescŭ rĕu ofensate,
Se încaeră în luptă cu asalte desperate,
Injură şi amenință, se lovescŭ, se smulgŭ de pĕrŭ,
Aşa domnii ca şi proştii, şi nu scii în adevĕrŭ,
Carĭ suntŭ începĕtorii, care-i partea atacată...
Ambele începŭ asaltulŭ şi se apĕră deodată
Care parte-i dominată de furiă mai cumplită?
In care parte domnesce mânia mai cătrănită?
Cine sĕ mai pótă spune? Ei suntŭ clae pe grămadă.
Atuncĭ ostaşii, gendarmii îşĭ uită de-a lorŭ paradă,
Mergŭ şi ei din datorință şi lupta o controléză.
Confusia, vălmăşéla însĕ se accelereză.
Ostaşii cu baioneta şi cu sabia lovescŭ,
Dér nu sciu cari-sŭ de vină, însĕ bine nimerescŭ...
Lovitura lorŭ, vedĭ bine, preste cei deasupra sună,
Der nicĭ cei ce stau sub ceia nu au o sórte mai bună,
Că ei portă o povară mişcătóre, grea pe spate.
Ostaşii şi cu gendarmii nu mai potŭ face dreptate,
De iau pre unulŭ din luptă, mai vinŭ doi în loculŭ lui.
O! câtŭ este de cumplită furia poporului!
Vine însĕ din departe de ostaşĭ o companiă,
Şi ei încungiură lupta mergêndŭ la grămada viă.
Câte unulŭ din grămadă pe toțĭ pe rêndŭ îi ridică,
Dându-le cu baioneta lovitură nu pré mică,
Şi au câte-o suvenire dintre actorĭ fiă-care.
Der primit'au şi gendarmii loviturĭ şi sgăriare.
Gendarmulŭ cu baioneta, care a datŭ lovitura,
Bagŭ vina că țĕranii de ce nu şĭ-au ținutŭ gura....
Ordinea-i restabilită, se începe votisarea,
Curiositate mare cuprinde tótă suflarea.
Sĕ mergemŭ şi noi la urnă, colo'n sala cea frumósă:
Domnii şedŭ la mésa verde cu o fată seriósă,
Şedința o controleză şi ei strîngŭ voturĭ în urnă,

I.

Periodulŭ primŭ alŭ desvoltării.

1852—1861.

După evenimentele, carĭ in 1848—49 incinseră mai intregă Europa cu flacăra revoluţiunii s'a infiinţatŭ in Viena Seminariulŭ greco-catolicŭ centralŭ de S. Barbara. In acestŭ seminarŭ indată la inceputŭ in anulŭ 1852—3 intêlnimŭ 12 tinerĭ Românĭ: 8 dela Blaşiu, 3 dela Oradea mare şi unulŭ dela Muncaciu. In sinulŭ acestorŭ junĭ sĕ născu ideea norocită de a infiinţa o bibliotecă română, privindu-o pe aceea de celŭ mai adequatŭ mijlocŭ spre a rĕdica greutatea, ce simţeau cu toţiĭ intru procurarea productelorŭ literaturei române. Aducêndu-se acestŭ lucru la cunoscinţa Rectorului prov. de atuncĭ şi parochŭ la S. Barbara Litwinovicy, spunŭ, că şi-ar fi respicatŭ şi densulŭ tinerilorŭ dorinţa, cumcă pĕtrunsŭ de importanţa unei bibliotecĭ pentru institutŭ are de cugetŭ sĕ se róge de ministerŭ in numele tinerilorŭ pentru infiinţarea unei astfelŭ de bibliotecĭ.

Propunerea bibliotecei române fu salutată şi imbrăţişată de tinerii românĭ cu acelŭ focŭ, ce intêmplărĭ ca cele din 1848 lasă in inimĭ..... de aceea şi invinseră ei cu bravură tóte pedecile ivite încă în légănulŭ acestei intreprinderĭ salutare.

Aşa se făcu inceputulŭ in tómna anului 1852 oferindŭ, care-şĭ după putere, odată pentru totdeuna câte unulŭ 3 fl. v. a. şi indatorindu-se a contribui fiă-care pe lună câte 20 cr. dela Octomvre 1852 incepêndŭ. La aceste contribuirĭ se adause 5 fl. v. a. dela v.-rectorulŭ Ios. Sembratovicy. Acesta e micuţulŭ sîmbure din care intre mânĭ darnice s'a desvoltatŭ şi infiinţatŭ biblioteca, acelŭ tesaurŭ pentru teologii românĭ centralĭ, care şi până astădĭ nu o oră dulce le-a căştigatŭ şi le căştigă. Şi fiind-că tótă insoţirea pentru ajungerea vre unui scopŭ trebue sĕ se conducă de unele regule ce se vĕdŭ, că condiţioneză sosirea la dorita ţintă, s'a însărcinatŭ o comisiune de doi inşĭ cu compunerea unorŭ statute. Conferinţa adoptă preamblulŭ er §§ ii se desbătură şi compuseră in mai multe conferinţe. Aprobarea lorŭ însĕ din partea superioratului seminarialŭ, se amână de pe o di pe alta. O împrejurare acésta, care a influinţatŭ în modŭ impedecatorŭ asupra bibliotecei.

Abia în a. 1856 adunându-se episcopii monarhiei la conferinţa in causa concordatului, se subşternură statutele şi Escelenţiei Sale Metropolitului Alesandru Sterca-Şuluţiu, care oferì cu aceea o asiune opulŭ despre limba Bulgarilorŭ de Miklosich, intitulatŭ „Die Sprache der Bulgaren in Siebenbürgen" — prin superioratulŭ seminarialŭ de atuncĭ. Superioratulŭ, încă prin aprobarea sa, concese bibliotecei tóte cărţile române, ca şi Rutenilorŭ. cărora spre a le da impulsŭ sĕ formeze o bibliotecă rutenéscă, le dărui cele rutenescĭ, ce s'au primitŭ şi s'ar primì dela poliţiă, căcĭ deocamdată numai atâta putu superioratulŭ căştiga prin unŭ recursŭ alŭ sĕu. Atuncĭ se imulţi biblioteca cu volume ca la 70.

Intr'aceea junimea cu tóte pedecile nu lipsì a se constitui şi a-şi urma lucrările sale în sunetulŭ statutelorŭ încă neaprobate incepêndŭ din a. 1852 când îşĭ alese din sînulŭ sĕu unŭ birou pe durata unui anŭ pentru conducerea agendelorŭ bibliotecei constătătore din unŭ preşedinte, casarŭ, bibliotecarŭ şi notarŭ. Astfelŭ la capĕtulŭ anului scolasticŭ 1859/60 se aflau în cassa bibliotecei banĭ 282 fl. 84 cr. şi cărţĭ 316 volume atâtŭ din contribuirile ordinare, câtŭ şi din ofertele binefăcĕtorilorŭ. Dintre binefăcĕtorĭ putemŭ aminti pe Constantinŭ Hurmuzachi, cui este a i se mulţămi publicarea „Cronicei lui Şincai" şi „Istoria Românilorŭ, de Laurianŭ; pe Maiorescu, înavuţindŭ intre altele bublioteca cu mai multe foi periodice; pe Cipariu dăruindŭ bibliotecei tóte opurile ce le-a publicatŭ; pe Laurianŭ; G. Sionŭ; Rusŭ; Mihali; George Chiţiu, redactorŭ la »Oltulŭ" in Craiova; Dionŭ Martianŭ, dereg. in România; N. Banciu Dr. de Medicină şi chirurgiă; Ioane Stoianŭ asemenea; Gavrilŭ Popŭ prof. în Blaşiu; Mureşianu; Barbu; N. Sbiera; Moise Sora Novaculŭ. parochŭ în Bozinta mare; Georgiu din Romuli lângă Năsĕudŭ, suprelocotenente, şi Ionaşiu Jura, nobilŭ din Marmaţia, — dărniciei cărora suntŭ a se mulţămi mai multe cărţĭ din bibliotecă şi alte ajutóre în banĭ.

Precum s'a atinsŭ mai susŭ, statutele nefiindŭ încă aprobate esistenţa bibliotecei fluctua în nesiguranţă viitorului, junimea însĕ inainta şi lucra mereu incepêndă mai ânteiu cu publicarea unorŭ articulĭ scienţificĭ în foile periodice de atuncì, er prin anii 1857—8—9 şi 60 deschiseră foile domestice „Diorela" şi „Armonia."

Acesta e scurta descriere a intervalului dela 1852—1860 inclusive pe câtŭ s'a pututŭ după multele fapte implinite der puţine scrise despre starea bibliotecei nu deplinŭ organisate. Observămŭ la capĕtulŭ acestui periodŭ, cumcă numĕrulŭ „teologilorŭ centralĭ românĭ" până la anulŭ 1855/6 nu s'a urcatŭ peste 11; er dela anulŭ 1856/7 numĕrulŭ lorŭ e aprópe constantŭ de 15 inşĭ.

(Va urma.)

Mulţămită publică.

Braşovŭ, 16 (28) Decemvre 1887.

Pentru ajutorarea întreţinerei ia studiu a studentului de classa a VI-a gimnasială Ioanŭ Brânda, dela gimnasiulŭ românŭ din Braşovŭ, d-na Maria Popea a bine-voitŭ a întreprinde o colectă în locŭ, primindŭ în scopulŭ acesta următórele sume:

Dela onoratele domne: Maria Diamandi Manole 10 fl., Hareti Stănescu 5 fl., Octavia Stănescu 5 fl., Elena Agopŭ Popoviciu 5 fl., Vilma G. Popŭ 3 fl., Agnes Duşoiu 3 fl., Maria de Prunculŭ 2 fl., Hareti Nemes 2 fl., Maria Steriu 2 fl., Maria I. Munteanu 2 fl., Elena St. Sotirŭ 2 fl., N. N. 1 fl., N. N. 1 fl., N. N. 1 fl. N. N. 1 fl., N. N. 1 fl — Suma 46 fl. v. a.

Pentru acestŭ ajutorŭ binevenitŭ se aduce pe acestă cale mulţămită publică atâtŭ domnei colectante Maria Popea, câtŭ şi tuturorŭ celorlalte marinimóse contribuente

Dare de sémă şi mulţămită publică.

(Urmare din Nrii 176—184 şi 222—225 ai »Gaz. Trans.)

Comitetulŭ de ajutorare, constituitŭ la 24 Aprilie a. c. st. n. în comuna Galaţĭ de lângă Făgăraşŭ, în ţera Oltului, spre a aduna ajutore în favórea celorŭ nenorociţĭ prin focŭ din acéstă comună, după ce mei pre urmă a mai primitŭ ajutore din partea marinimoşilorŭ contribuenţĭ, îşĭ continuă darea sa de seamă începută în Nrii 176—184 şi continuată în Nrii 222—225 din „Gazeta Transilvaniei" mai departe, şi arată că au mai incursŭ ajutore:

32. Dela O. D. *Moise Dĕrlogea,* notarŭ cercualŭ in Rodbavu 4 fl. 70 cr. v. a., colectaţĭ dela d-nii: Moise Dĕrlogea, notarŭ cercualŭ în Rodbavŭ 1 fl. 50 cr. Ioanŭ Mihu, parochŭ gr. or. în Calborŭ 50 cr., Ioanŭ Ioanta, parochŭ gr. or. in Boholţiu 40 cr., Moise Cândea, parochŭ gr. cat. in Calborŭ 1 mĕsură de bucate. George Bonea, parochŭ gr. or. în Rodbavŭ 20 cr., Ioanŭ Stingu, primarŭ în Calborŭ 1 mĕsură de bucate, Ioanŭ Popŭ, colectorŭ in Calborŭ 1 mĕsură de bucate, Filaret Deişorennu, invĕţatorŭ gr or. în Boholţŭ 10 cr., Ioanŭ Stroilă casarŭ în Calborŭ $^1/_2$ mĕsură de bucate şi Vasiliu Neagoie, provisorŭ in Calborŭ $^1/_2$ mĕsură de bucate. Bucatele s'au vêndutŭ cu 2 fl. şi cu 2 fl. 70 cr. v. a.; primiţĭ in banĭ gata s'a făcutŭ suma de 4 fl. 70 cr. v. a.

33. Dela O. D. *Alecsiu Frateşiu,* învĕţătorŭ la şcóla capitală din Satulungŭ (Săcele), 14 fl. 27 cr. v. a. colectaţĭ dela d-nii: Victorŭ Popea, parochŭ gr. or. în Satulungŭ 1 fl., Alexiu Verzea, parochŭ gr. or, în Satulungŭ 1 fl., Ioanŭ Dorca, inv. şi directorŭ in Satulungŭ 1 fl., Alexiu Frateşiu, inv. in Satulungŭ 50 cr., Ioanŭ Bodeanŭ, comerciantŭ în Satulungŭ 40 cr., Dometiu Dogariu, înv. şi directorŭ în Satulungŭ 30 cr., Nicolau Bărsanŭ, inv. în Satulungŭ 20 cr, Georgiu Fulea. inv. in Satulungŭ 20 cr. Prin discŭ dela biserica „Sfintei Adormirĭ« din Satulungŭ 1 fl. 22 cr., Georgiu Urdea, paroch gr. or. în Cernatu 1 fl., prin discŭ dela biserica „vechiă« din Cernatŭ 2 fl. 14 cr., N. N. 1 fl., Nicolau Băzărea, comerciantŭ in Turcheşŭ 50 cr. Prin discŭ dela biserica „vechiă" din Turcheşŭ 1 fl. 81 cr., Radu Odorŭ, comerciante în Turcheşŭ 1 fl., N. N. 50 cr Anastasiu Bărsanŭ, invĕţătorŭ in Turchieşŭ 30 cr. şi Petru Debu, învĕţătorŭ în Turchieşŭ 20 cr. *Suma 14 fl. 27 cr.*

Sumele de sub punctele 32 şi 33 a dărei acesteia de samă, carĭ facŭ la olaltă 18 fl. 97 cr. v. a. s'au împărţitŭ celorŭ mai nenorociţĭ incendiaţĭ din Galaţĭ în 18 Decemvre a. c. st. n.

Peste totŭ la acestŭ comitetŭ de ajutorare s'a adunatŭ şi împărţitŭ până acuma următórele sume de banĭ:

a) 400 fl. 80 cr. v. a. impărţiţĭ incendiaţilorŭ la 10 Maiu a. c. st. n.

b) 126 fl. 61 cr. v. a impărţiţĭ incendiaţilorŭ la 5 Iunie a. c. st. n.

c) 125 fl 87 cr. v. a. împărţiţĭ incendiaţilorŭ la 11 Septemvre a. c. st. n. şi

d) 18 fl. 97 cr. v. a impărţiţĭ incendiaţilorŭ la 18 Decemvre a. c. st. n.

La olaltă dér s'a adunatŭ şi împărţitŭ *suma de 671 fl. 25 cr. val. aust.* ce de sigurŭ a contribuitŭ multŭ la alinarea suferinţelorŭ celorŭ 580 de suflete lipsite.

Le mulţămimŭ decĭ din inimă onoraţilorŭ domnĭ colectanţĭ şi generoşilorŭ contribuenţĭ în numele celorŭ incendiaţĭ şi mai departe orĭ-ce ajutóre ce vorŭ mai incurge şi după acésta in favorulŭ nenorociţilorŭ din acéstă comună.

Galaţĭ, 24 Decemvre 1887 st. n.

Ionŭ Turcu, preş. *Nicolau Aronŭ,* secret. comit. de ajut.

Mulţămită publică. Subscrisulŭ, în numele comunei bisericescĭ gr. cat. a Springului, cu inima plină de bucuriă facŭ cunoscutŭ că cu datulŭ de 6 (18) Decemvre a. c. sânta nostră Biserică a primitŭ ca darŭ unŭ potirŭ, discŭ şi stéua — tóte de argintŭ de China obduse cu aurŭ, — dela marinimosulŭ domnŭ Constantinŭ de Colbazi şi onorabila-i soţiă, carĭ vedêndŭ lipsa materială in care se află numita biserică, ca creştinĭ bunĭ au binevoitŭ a face acelŭ darŭ binevenitŭ. Pentru acésta comuna bisericéscă îşĭ ţine de sântă datorinţă a aduce marinimoşilorŭ donatorĭ, pe calea publicităţei, cea mai mare mulţămită, dorindu-le ca Pronia divină sĕ le lungéscă firulŭ vieţei intru mulţĭ anĭ spre binele şi înflorirea sântei bisericĭ şi a naţiunei, şi în loculŭ celorŭ pământescĭ D-deu le résplătéscă cu cele cerescĭ! Dorimŭ ca, în timpulŭ acesta vitregŭ pentru noi, sĕ-şĭ aibă mulţĭ imitatorĭ.

Şpringŭ, la 6 (18) Decemvre 1887.

Petru Cordea
parochŭ gr. cat.

Ultime sciri.

Parisŭ, 26 Decemvre. — Scirile din St. Petersburg anunţă, că generalulŭ de Schweinitz, în audienţa ce a avutŭ la Impĕratulŭ Rusiei, s'a mărginitŭ a transmite Ţarului asigurările paşnice ale Germaniei fără a atinge cestiunea concentrărei trupelorŭ rusescĭ, nicĭ se céră vr'o explicaţiune.

Parisŭ, 26 Decemvre. — „Le Soleil" publică o depeşe din Viena dicêndŭ că comitele Kalnoky ar fi primitŭ avisulŭ cancelariei germane, cum că *misiunea generalului Schweinitz la Petersburg ar fi căduta cu desĕvêrşire.* Ţarulŭ ar fi refusatŭ, dice-se, ambasadorului germanŭ, de a atinge cestiunea înarmărilorŭ.

Viena, 26 Decemvre. — „Gazeta de Lunĭ" află că comandantulŭ divisiunei a II de infanteriă principele Iosef de Windischgraetz a fostŭ trimisŭ la Berlinŭ, unde va fi primitŭ de împĕratulŭ Germaniei probabilŭ adĭ.

Viena 26 Decemvre. — Bursa a scădutŭ când s'a auditŭ că principele de Windischgrätz se duce la Berlinŭ şi că împĕratulŭ a adresatŭ o scrisóre fórte măgulitóre comitelui Andrassy trimiţându'i şi portretulŭ sĕu. Cu tóte acestea se asigură, că principele Windischgrätz se duce la Berlinŭ pentru a visita pe părinţii sĕi şi că semnulŭ de distincţie ce comitele Andrassy a primitŭ n'are nicĭ o semnificare politică.

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Muresianu.**

Pentru care ostenélă capĕtă grasă diurnă.
Vinŭ ţĕranii şi voteză după cum ii ia credinţa,
Ér unii venindŭ la urnă şi mustrându'i consciinţa,
Deşi ei deja trecuse în tabĕra domnilorŭ,
Acuma cu totŭ curagiulŭ au votatŭ pentru poporŭ.....
Şi vĕdêndŭ acesta domnii işĭ diseră în mâniă:
„Ei! der nu e prostŭ poporulŭ, ci e plinŭ de vicleniă,
„Vedĭ când are-ocasiune şi elŭ te trage pe sforă.
„Nu meriţĭ nicĭ o cruţare, nu meriţĭ, urită cioră!«.
Vine unŭ ţeranŭ de faţă şi cu puţină sfielă,
Cu multă naivitate se uită în giurŭ prin sală...
»Spune, cine sĕ trăiéscă?" preşedintele lŭ intrébă.
Ţĕranulŭ în voiă bună... avêndŭ memoria slabă:
»Sĕ trăiéscă domnulŭ.... care..... numele i-l'amŭ uitatŭ,
„Scii care ne-a datŭ parale. de bĕutŭ şi de mâncatŭ!'
Preşedintele se scolă şi ii rade o palmă sfântă,
Câtŭ ochii ii scinteeză şi urechile ii cântă.
»Dér rĕspunde la'ntrebare, dobitocŭ mare ce eştĭ,
„Că noi n'am venitŭ aicea, ca sĕ ascultămŭ poveştĭ...
»Sĕ mi-lŭ duceţĭ iute'n dubă*), că este bétŭ ca unŭ câne,
Unde »cine sĕ trăiescă' dorŭ va sci până mâne!".
Gendarmulŭ îlŭ ia şi'i dice: ,Cu domnii nu face glume,
»Vei scăpa de-aicĭ indată de vei striga acestŭ „nume«.
Votisarea totŭ decurge, lupta e dubiă încă,
Taberile suntŭ cuprinse de incordare adêncă;
O tabĕră multŭ se teme că va perde o causă sfântă,
Alta rĕu se svêrcolesce şi amarŭ se mai frămêntă,
Sĕ nu perdă-o causă *scumpă* ce-a costatŭ grozave sume;
Dec'ar perde, de ruşine dorŭ ar fugi în lume...
Timpulŭ prândului sosesce, votisarea se suspinde,
Sĕ fiă indestulită fomea dela toţĭ pretinde.
Domnii mergŭ pe la hotele, dau banchete strĕlucite,
Ospĕtarii au venite... O! ce timpurĭ fericite!
Vinulŭ curge prin pocale, domnii cei marĭ ţinŭ toaste.
Care în realitate gemŭ de grozave contraste!
Şi într'unŭ birtŭ óre-care şi poporulŭ mai de rêndŭ
Se adună'n grabă mare şi chilia in curêndŭ,
E ca o coşniţă plină, în care cutare roiu,
Ne incăpêndŭ vrea sĕ ésă făcêndŭ mare tololoiu.
Unulŭ îşĭ aprinde pipa, unii béu, alţii mănâncă.
Şi domnişorĭ suntŭ aicea, agenţii domnilorŭ încă,
Carĭ pórtă haine fine, eră pĕrulŭ strofocatŭ.
Ei mănâncă, béu la mésă cu poporulŭ scăpătatŭ...
Vorbescŭ despre scena dilei, unii vorbescŭ in secretŭ,
Éră alţii 'n gura mare. Unulŭ mai puţinŭ discretŭ
Strigă, fără sĕ gândéscă că la noi nu e dreptate:
„O! ce caractere slabe şi pline de laşitate,
»Se mai află intre noi!" Aceste vorbe de locŭ
Au produsŭ unŭ mare sgomotŭ, au turnatŭ uleiu pe focŭ.
Unii au voitŭ indată, au voitŭ în capŭ sĕ'i sară,
»Cine e insultatorulŭ? Daţĭ cu elŭ pe uşe afară!«
»Ba, dreptŭ are!" strigă unii şi discordiă amară
Domnesce acum în sală şi foculŭ arde cu pară....
S'ar incinge-o luptă mare, dér arena e pré mică.
Atuncĭ iau sticlele'n mână, scaunele le ridică,
Le asvêrlescŭ fără grije, dér de sigurŭ nimerescŭ;
Blide. pocale prin aerŭ se sfarmă şi zăngănescŭ.
La o mésă, vre-o câţiva se pusese la gustare,
Inse hârburĭ, vinŭ, rachiă le căduse în mâncare.
„O dine!" strigară dênşii cu o furiă turbată,
Şi în acéstă clipită mesa lorŭ fu rĕsturnată,
Blide, talere cu zémă, cum şi sticle de vinŭ pline
Se risipescŭ şi se vérsă, tóte se prefacŭ ruine!...

(Va urma.)

*) Inchisóre.

Cursulŭ la bursa de Viena
din 27 Decemvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	96 45	Bonurĭ croato-slavone	101 —
Rentă de hârtiă 5%	80.—	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 —	Imprumutulŭ cu premiu ung.	119 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	93 —	Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	121.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	76.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110 25	Renta de arg. austr.	79.20
Bonurĭ rurale ungare	100.—	Renta de aurŭ austr.	107 9[illegible]
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50	Losurile din 1860	137.75
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	101 50	Acțiunile băncei austro-ungare	858 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 —	Act. băncei de creditŭ ung.	270. —
Bonurĭ rurale transilvane	101 —	Act. băncei de creditŭ austr.	269.90
		Argintulŭ —. — Galbinĭ împărătescĭ	6 01
		Napoleon-d'orĭ	10 04
		Mărcĭ 100 imp. germ.	62.37
		Londra 10 Livres sterlinge	125 90

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 14 Decemvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%)	$93^1/_2$	$94^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Impr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91^3/_4$	$92^1/_4$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87^1/_2$	$88^1/_2$
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieței Brașovŭ
din 28 Decemvre st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.45	Vend.	8.58
Argint românesc	»	8.50	»	8.53
Napoleon-d'orĭ	»	10.02	»	10.04
Lire turcescĭ	»	11.27	»	11.30
Imperialĭ	»	10.26	»	10.29
Galbenĭ	»	5.90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina« 6%	»	101.—	»	102.—
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	$6^1/_2$—8% pe anŭ.		

Nr. 14,290—1887.

Publicațiune,

referitóre la așternerea fasiunilorŭ dărei de agonisitŭ de clasa a III-a și a IV-a, a fasiunilorŭ dărei după cametele de capitalŭ și a acelora după capitalele pasive.

In urma ordinațiunei inspectoratului reg. de dare ddto Brașovŭ în 3 Noemvre a. c. Nr. 17,960, se provócă, spre scopulŭ conscrierei și determinărei dărei pentru anii 1888 și 1889:

1. Toțĭ acei, carĭ aparținŭ acelorŭ supușĭ dărei de agonisitŭ de a III-a Clasă precum: fabricanțĭ, neguțĕtorĭ și industriașĭ, banquerĭ, medicĭ, advocațĭ, inginerĭ, arendașĭ etc. în genere toțĭ acei carĭ au profesiune aducĕtóre de unŭ folosŭ, fără ca după acéstă profesiune sĕ fi fostŭ cu ocasiunea determinărei dărei pro 1887 deja dăjduițĭ pro anii 1888 și 1889.

Toțĭ acei aparținĕtorĭ dărei de agonisitŭ de a IV clasă, precum amploiații comunalĭ, bisericescĭ, dela vr'o societate și amploiații privațĭ, preoțĭ, profesorĭ, învĕțătorĭ, comptabilĭ, cassarĭ etc. carĭ capĕtă salarŭ séu pensiune mai multŭ ca 40 fl. v. a. lunarŭ.

3. Toțĭ acei, carĭ au capitale depuse cu camete.

4. In fine toțĭ acei, pe a cărora realitățĭ zacŭ capitale cu camete, — ca sĕ-șĭ ridice fără întârḑiere dela oficiulŭ orășenescŭ de dare libelele respective pentru fasionarea dărei de agonisitŭ de a III. și a IV. clasă, precum și acele pentru fasionarea dărei după cametele dela capitalŭ sĕ le reașterna la acelașŭ oficiu până celŭ multŭ în 15 Ianuarie 1888, pe când acele pentru capitaliile pasive: celŭ multŭ până în 31 Ianuarie 1888.

Fasiunile asupra capitaliilorŭ pasive ascernute mai târḑiu, i. e. celŭ multŭ până în 15 Februarie 1888 se vorŭ lua în considerațiune la determinarea arunculuĭ generalŭ după darea de agonisitŭ pro 1888 numai pe temeiulŭ unei petițiunĭ, carea va justifica așternerea întârită, pe când acele ascernute după 15 Februarie 1888 nu vorŭ lua de felŭ în considerațiune.

Așternerea fasiunilorŭ asupra capitaliilorŭ pasive, carea are sĕ se întêmple în fiă-care anŭ, décă din partea acelui supusŭ dărei sĕ cere ca la determinarea aruncului după darea de agonsitŭ sĕ sĕ ia în considerațiune datoriile ce zacŭ pe realitățile sale, — se constată prin unŭ atestŭ de primire estradatŭ de cătră oficiulŭ orășenescŭ de dare provĕḑutŭ fiindŭ acestŭ atestŭ cu datulŭ, sigilulŭ oficiului orășenescŭ de dare și cu subscrierea respectivului amploiatŭ de dare. Acestŭ atestŭ servesce ca singurŭ documentŭ asupra libelului ascernutŭ despre fasionarea capitaliilorŭ pasive.

Acele partide, carĭ pentru datoriile ce zacŭ pe realitățile lorŭ plătescŭ afară de cametele după capitale și quote pentru amortisarea capitalului, au ca sĕ inducă în libelulŭ fasionărei atâtŭ suma aceea, carea au debitat'o la începutŭ, câtŭ și suma aceea, carea din suma dela începutŭ debitată o au plătitŭ în decursulŭ timpului prin amortisațiune séu rate; în fine au ca sĕ se inducă și cametele carĭ le-au plătitŭ creditorului anualminte pentru capitalŭ.

Brașovŭ, 21 Decemvre 1887.

2—3 **Magistratulŭ orășenescŭ.**

Concursŭ.

Pentru ocuparea unui postŭ de învĕțătorésă, eventualŭ unŭ învĕțătorŭ la scóla confesională gr. cat. din Bistrița, cu unŭ salarŭ anualŭ de 300 (trei sute) fl. v. a. și cuartirŭ bunŭ în scólă, cu condițiune, ca învĕțătorésa sĕ aibă cualificațiunea recerută prin lege, apoi se fiă jună, séu nemăritată, eventualŭ, décă învĕțătorésă nu s'ar afla, învĕțătorulŭ asemenea se aibă cualificațiune.

Concursurile au de a se adresa la presidiulŭ senatului scol. gr. cat. din Bistrița până în **20 Ianuariu 1887.**

Alexandru Silasi, presidentele sen. scol. **Theofilŭ Grigorescu**, notarŭ. 3—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea ḑiarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze. *ADMINISTR. „GAZ. TRANS.“*

Tiporafia ALEXI, Brașovŭ.